

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - Tel. 83-177
PODUREDNIŠTVO:
34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - Tel. 414646

Letna naročnina, Italija . . . Lir 13.000
Letna inozemstvo . . . » 18.000
Letna inozemstvo, USA dol. . . 25
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XXXII. - Štev. 40 (1623)

Gorica - četrtek 9. oktobra 1980 - Trst

Posamezna številka lir 300

Benediktinska dediščina med Slovenci Nove uprave na Goriškem

Razpravljanje o človeku, ki se je neopazno pojavil pred petnajstimi stoletji, je morda na prvi pogled le stvar preučevalca zgodovine. Toda ta pomislek so jugoslovanski škofje zavrnili v uvodu posebnega pastirskega pisma, ki so ga pripravili za 1500-letnico rojstva sv. Benedikta. Benedikt je res človek, ki sodi v preteklost kakor vsaka zgodovinska osebnost, njegova veličina pa je v tem, da je s svojimi mislimi in s svojim delom uspel prekositi evropski svet. Od njegovih navdihov in njegovih podvigov v kulturi so ljudje živeli skozi stoletja. Na enak način živimo iz njega tudi mi.

ZAKAJ OČE ZAHODNEGA MENIŠTVA

V prvem delu pastirskega pisma govorijo jugoslovanski škofje o meništvu kot popolnejšem posvečenju človeka Bogu. V Cerkvi nasledimo meništvu že v najzgodnejši dobi, poseben razmah pa so mu dali sv. opat Pavel, sv. Anton Puščavnik, Pahomij in Bazilij, vsi iz 4. stoletja. Toda naslov »oče zahodnega menišтва« uvrščeno nosi sv. Benedikt, ker je njegovo Pravilo dalo nezbrisani pečat celotnemu redništvu.

Ko pravimo, da je zahodno meništvu benediktinsko, to ne pomeni, da ga je Benedikt neposredno ustanovil ali mu začrtal zakone kot ustanovitelj, pač pa je Pravilo, ki ga je sestavil za redovno skupnost na Montecassinu, sprejelo veliko redovniških skupnosti in v 9. stoletju je postalo nekakšna ustava, ki jo mora sprejeti vsak samostan. Tako je zahodno meništvu postalo benediktinsko v smislu, da morajo vsi samostanski ljudje živeti isti način življenja, ki ga je predpisal sv. Benedikt s svojim Pravilom.

V času prenove redništva in Cerkve na Zahodu so v 11. stoletju in v začetku 12. nastale nove redovniške skupnosti in to na osnovi benediktinskih Regul ali Pravit. Le-te so uvedle še strožje življenje, a na temelju Benediktovih smernic oziroma načel. Tako so nastali kamaldulenci, kartuzijani in cistercijani, katerim so bili ustanovitelji sv. Romuald, sv. Bruno in sv. Robert. Vsi ti redovi spadajo v veliko benediktinsko družino. Prištetni jim moramo še trapiste, ki so se sredi 17. stoletja ločili od cistercijanov.

BENEDIKTINCI V NASIH KRAJIH

Rimski bibliotekar Anastazij je v 8. stoletju zapisal, da je cesar Justinijan, ki je bil Benediktov sodobnik, podaril montecassinski opatiji nekatera posestva celo v Slavoniji, Dalmaciji in v Istri pri Trstu in Pulju. Ime sv. Benedikta je nerazdružno povezano s širjenjem krščanstva in evropske civilizacije tudi v Sloveniji.

Naši predniki so se z benediktinci srečali že pri naseljevanju, in sicer največ po zaslugi delovanja samostana v Štivanu pri Devinu, ki je bil ustanovljen sredi 6. stoletja. To redovniško središče je bilo polnih osem stoletij žarišče verskega življenja za Slovence južno od Drave. Severno od Drave, tj. karantanskim Slovincem so prihajali oznanjevalci krščanstva iz Salzburga, zlasti pa iz benediktinskega samostana v Innichenu pri izvru Drave.

Ko se je po zaslugi sv. Bernarda in njegovih somišljenikov redovniško in s tem cerkveno življenje začelo versko prenavljati, se je v 12. stoletju število benediktinskih opatij občutno povečalo, zlasti na Korškem in Štajerskem (Osoje, Klošter v Ziljski dolini) kakor tudi v Furlaniji (v Možacu in Rožacu). Na ozemlju današnje Slovenije je bila prva benediktinska opatija ustanovljena razmeroma pozno, leta 1140 v Gornjem gradu blizu Kamnika. Njeno premoženje je bilo kasneje materialna osnova za ustanovitev ljubljanske škofije leta 1461.

DOBROTNIKI SLOVENSKEGA LJUDSTVA

Sinovi sv. Benedikta so bili stoletja prvi dobrotniki slovenskega ljudstva in raz-

širjevalci bogoljubnosti. Med Slovence ni so prinesli le Kristusovega nauka in križa, temveč so se tudi stalno trudili za prenovno verskega življenja in za vzgojo duhovnikov. Razen duhovnega poslanstva so benediktinci opravili med Slovenci tudi velikansko prosvetno delo (spomnimo npr. samo na Čedajski evangelij).

Bogato in plodno delo benediktincev so med Slovenci nadaljevali cistercijani in kartuzijani. Cistercijanski samostan v Stični in kartuzijanski v Pleterjah delujeta še danes.

BENEDIKTINSKA DUHOVNOST

Drugi del pastirskega pisma jugoslovanskih škofov obrača pozornost na trajno vrednost Benediktovega življenjskega programa. V molitvi je hotel človeka vzgojiti, da bi bil pred Bogom tak, kakršen je. Nasprotno je poznanjenji molitvi, svojim menihom je skušal privzgojiti temeljitost in globino, ki je odigrala veliko vlogo v zgodovini sodobnega sveta.

Razen molitve je zahteval od vseh menihov delo, ročno in izobraževalno. Kar so dotlej pod vplivom poganstva smatrali za suženjsko opravilo, je postalo sedaj dolžnost vsakogar, ne glede na njegov izvor ali dostojanstvo. Bratje v skupnosti »so zares menihi le tedaj, če živijo od dela svojih rok in z gleda naših očetov in apostolov; seveda pa je zmerno zaradi malodušnih« (48. člen Pravit).

To delo je najtesneje povezano z naravo in njenimi zakonitostmi, z obdelovanjem in izboljševanjem zemlje, kamna, lesa, z gojitvijo različnih kultur, obrti in umetnosti. Vsak redovnik je moral biti delavec po dnevni razporeditvi.

Razen ročnega dela je benediktinski »delaj« obsegal tudi tisto, čemur znanec reče molitveno ali kulturni in znanstveni napredek. Ročno delo se je moralo v vsakdanji razporeditvi menjavati ne samo z molitvijo, temveč tudi z branjem.

Tudi za nas je Benediktova šola še vedno veljavna: vsak kristjan, vsaka krščanska družina bi morala vsak dan delati, brati in moliti, v nedeljo pa opravljati »božje delo«.

SMISEL ZA ČLOVEKA

Izredno pomemben in za takratni čas nenavadno napreden je bil Benediktov smisel za človeka. Ni se omejil le na samostanske skupnosti, temveč je obsegal vse ljudi, s katerimi je prišel v stik, posebej romarje, goste, popotnike in reveže. »Vsi gosti, ki prihajajo k nam, morajo biti sprejeti kakor Kristus, ker on bo rekel: Popotnik sem bil in ste me sprejeli... Posebno pozorno je treba sprejemati uboge in romarje, ker v njih še veliko bolj sprejemamo Gospoda; če pa sprejemamo bogatine, nam to vzbuja strah...«

Prečinjeni s to človekoljubno ali humano politiko so samostani benediktincev znotraj evropske skupnosti vsa stoletja vplivali tiho in neopazno kakor evangeljska sol in kvas. S tem so oblikovali vest in vzgajali čut za vsakega človeka. Tudi v tem je sporočilo Benediktovega jubileja jasno in aktualno še danes, ko se Evropa in ves svet nahajata v prelomnem času ter razburljivem stanju iskanja.

MLADINA NA PRELOMNICI ZGODOVINE

Smo na prelomnici zgodovine kot je bila takšna tudi doba, ko je živel sv. Benedikt. Dediči smo dolge krščanske tradicije, obenem smo pa tudi dolžniki nasproti bodočnosti. Pri tem pripada posebna naloga, naglašajo jugoslovanski škofje, naši mladini, ki bi morala prenesti prihodnjim rodovom ta duh, ki nas je vzdrževal skozi našo razburkano zgodovino. Naj se mladi spustijo z odprtim srcem v ta svet duhovnih vrednot krščanstva. Če bodo resno iskali Boga, ga bodo kljub oviram gotovo tudi našli in v tem ozeldati vere in ljubezni bodo sposobni sodelovati pri gradnji boljšega in lepšega sveta.

JOZE JAMNIK

Ob koncu prejšnjega tedna smo po več kot štirih mesecih končno prišli do novih uprav na Goriškem. V Gorici je namreč v soboto 4. oktobra prišlo do izvolitve novega župana in občinskega odbora, obenem tudi do izvolitve novega pokrajinskega predsednika z odborom. S tem se je zaključilo skoraj mrzlično obdobje pogajanj in stikov med političnimi strankami, ki so skozi celo poletje iskale rešitve za zapleteno politično krizo. Z rešitvijo krize v Gorici je v glavnem zaključen podoben proces v ostali deželi Furlaniji-Juljski krajini. Prvi je bil v tem oziru Trst, med zadnjimi pa Videm oz. Gorica.

Pri vseh teh pogajanjih in sami rešitvi novih večin na goriški občini in pokrajini je sodelovala tudi Slovenska skupnost, ki je tako po daljšem obdobju odsotnosti spet prišla v izvršne organe naše pokrajine oz. mesta. Obe upravi sta zelo važni. Občinska uprava je gotovo najbolj neposredna oblika demokratičnega sodelovanja občanov in državljanov pri vodenju javnega življenja, zato bomo začeli kar pri goriški občini. Pokrajinska uprava pa ima po zakonu danes manjše pristojnosti, vendar je njena vmesna vloga med občino in deželo pomembna tudi zato, ker zajema neko širšo skupnost.

GORIŠKA OBCINA

V okviru pogajanj med političnimi silami DC, PSDI, PRI, PSI in Slovensko skupnostjo je prišlo do osnovnega sporazuma za vodenje goriške občinske uprave v novem mandatnem obdobju 1980-85. Po tem sporazumu bodo omenjene stranke enakopravno sodelovale v novi večini in samem odboru.

Politično upravni sporazum predvideva namreč široko sodelovanje omenjenih strank na občinskem področju. Obravnava pa vse glavne upravne oz. politične probleme goriške občine: gospodarske, socialne, šolske, kulturne itd. Posebej se loteva vprašanja infrastrukture in seveda sprejema dano stvarnost, zahteva pa omejeno in postopno izvajanje glede realne potrebe (v zvezi s »avtoportom«).

Med drugim ima program razne postavke, ki posebej zadevajo vprašanja slovenske manjšine. Zavzema se za rabo sloven-

skega jezika v rajonskih konzultah (kar so pokrajinske nadzorne oblasti pred meseci zavrnile), predvideva ustanovitev novega slovenskega šolskega centra v južnem delu mesta, priznava edinstveno vlogo goriškega mesta v kulturnem in medčloveškem sodelovanju, zahteva od strani parlamenta izglasovanje zakona za globalno zaščito Slovencev v Italiji. Vse te osnovne točke bodo seveda zlasti slovenski predstavniki imeli stalno pred očmi in si aktivno prizadevali, da pride do izpolnitve teh temeljnih vprašanj za slovensko manjšino.

Sporazum med zgoraj omenjenimi političnimi silami je potem praktično udejanjen v sestavi novega občinskega odbora. V njem imajo posamezne stranke odgovarjajoča odborniška mesta v skladu s svojim izvoljenim predstavnštvom (v oklepaju pri vsaki stranki navajamo število svetovalcev). Tako ima DC (18) župana in tri odborniška mesta. PSDI (5) ima dve mesti v občinskem odboru. PSI (3), SSK (2) in PRI (1) imajo vsaka po enega odbornika. Socialisti naj bi imeli poleg tega še podžupansko mesto, za katero so se prej potegovali socialni demokrati. Odborniška mesta so sicer načelno že razdelili, uradno pa jih bo določil novi župan na prvi seji občinskega odbora.

Na prvi seji goriškega občinskega sveta je prišlo najprej do volitev župana in odbornikov. Za župana je bil po dobrih treh urah razprave izvoljen demokrat Jan dr. Antonio Scarno. Odborniki pa so postali za DC G. Ciuffarin, A. Jakoncic in D. Baresi, za PSDI L. Zucalli in Fantini, za PSI Del Ben, za PRI D. Drufulca in za Slovensko skupnost dr. Damjan Paulin. Slednji bo imel v odboru resor za mestno policijo in trgovino.

Novi župan je v nastopnem nagovoru podčrtal le nekaj smernic, ki ga bodo vodile pri novem odgovornem delu (pravi program bo pozneje predstavil občinskemu svetu v razpravo). Po pozdravu različnim kategorijam prebivalstva in delovnega sveta je župan Scarno tudi dejal, da etnične in druge razlike ne bodo smele nikdar več biti dejavnik razdora med goriškimi prebivalci. Zavzel se je tudi za nadaljevanje sodelovanja z obmejnim področjem, zlasti z Novo Gorico.

Janez Pavel II. se je spomnil otrantskih mučencev

Otranto je mesto s 5.000 prebivalci ob znanih Otrantskih vratih, ki ločijo Apeninski polotok od Albanije za komaj 70 km. 14. avgusta 1480 je turški sultan Mohamed II. zavzel to mesto, ki je nudilo napadalcu junaški odpor. Preživeli in bil pripravljen pokloniti življenje, če bi sprejeli islamsko vero. Toda ni bilo niti enega, ki bi to storil. Tedaj je dal sultan ukaz vseh 800 meščanov pomoriti. Tako je Cerkev postala bogatejša za otrantske mučence.

Letos je poteklo štiri sto let od tega junaškega pričanja vere. Sv. oče Janez Pavel II. je smatral za primerno, da ta dogodek poveže s sedanjim časom. Preteklo nedeljo je obiskal Otranto, kjer ga je sprejela množica 200.000 oseb. V svojem govoru je dejal, da je prišel z namenom, da proslavi mučence od véeraj in danes, da pozove k miru na Srednjem vzhodu in pripomore k premaganju trenja med krščanstvom in mohamedanstvom. Otranto se mu zdi za to zelo primeren kraj, saj je glava mostu protivo Vzhodu.

Mučeništvo je gotovo največja preizkušnja človeka pred Bogom. Je zato ena posebnih dolžnosti za kristjana, da je duhovno blizu vsem, ki trpijo silo zaradi svoje vere. Sv. oče se je ozrl proti bližnji Albaniji onstran Otrantskih vrat, kjer ne samo katoličani, temveč tudi drugi kristjani in verujoči v Boga doživljajo dolgo in kruto preganjanje. Današnje mučence označujejo kot politične zločince, da prikrijejo značaj verskega preganjanja.

Nato se je sv. oče obrnil na dežele Bližnjega vzhoda, kjer so doma vse tri velike vere v enega Boga: krščanstvo, judovstvo,

islam. Ob spominu na otrantske mučence je dejal, da je treba pozabiti spopade med kristjani in mohamedanci iz preteklosti ter gojiti medsebojno razumevanje. Zato naj bi tudi Jeruzalem, danes predmet prekanj brez izgledov na kako rešitev postal jutri križišče miru in sprave.

Omenil je tudi dramo Srednjega vzhoda: država Izrael si išče varnosti po tragičnih izkušnjah preteklosti, palestinsko ljudstvo, izrinjeno z velikega dela svoje zemlje si prizadeva za lastno domovino, v Libanonu se trpi zaradi notranje krize, ki postaja kronična, med Irakom in Iranom pa je v teku krvav spopad.

Svečanosti v Otrantu se je udeležil tudi pravoslavni škof z otoka Krf. Do leta 1600 so namreč v Otrantu pri bogoslužju uporabljali grški jezik.

■ Število žrtev, ki so izgubile življenje ob eksploziji bombe 26. septembra v prostorih »Oktoberfest« v Münchnu, je poraslo na 13 oseb. V bolnišnicah je še vedno 97 ranjencev, od teh jih je 18 v smrtni nevarnosti. Preiskovalni organi so ugotovili, da je bila bomba britanskega izvora.

■ V baskovskih pokrajinah se nadaljuje val terorizma, ki ga izvajajo člani organizacije ETA, ki se zavzema za popolno neodvisnost Baskije. V preteklem tednu je bilo ubitih 6 ljudi; od teh sta v mestu Durán padla dva pripadnika španske državne varnostne službe (guardia nacional), dva sta bila ranjena. Politično nasilje je v Španiji letos terjalo že 103 smrtnih žrtev.

Pred tem se je razvila daljša razprava o novem političnem okviru in programski večini. Desnica in levica, od MSI in PLI vse do PCI, so se v bistvu izrazile proti novi večini, češ da ne odgovarja dejanskim potrebam našega mesta in ne daje zadostnih poroštev za razvoj in razmah Gorice. V imenu večine pa je načelnik svetovalske skupine DC Tuzzi prebral program med petimi strankami, ki bo osnova nadaljnje ga dela.

V imenu svetovalske skupine Slovenske skupnosti je spregovoril prof. Andrej Bratuž. Svoja izvajanja je začel v slovenskem jeziku ter se tu zahvalil slovenskim volivcem za zaupanje, ki so ga dali na junijskih volitvah slovenski stranki. Ta poseg je seveda izval negodovanje fašistov pa tudi dela občinstva, katerim ni pogodu javno priznanje slovenskega jezika. Bratuž je v svojem posegu prikazal nekatere glavne razloge za pristop SSK k novi večini ter se posebej zavzel za dosledno izvajanje sporazuma tudi v teh za nas bistvenih točkah. Podčrtal je vlogo goriške občine pri izvajanju politike prijateljstva med tu živječima narodoma in dejal, da mora ta tudi v bodoče postati vedno bolj odprta in evropska. Zavrnil je tudi namigovanje na nekako vsiljeno dvojezičnost in pripomnil, da gre tu predvsem za priznanje naravne pravice državljanov slovenskega jezika, da lahko tudi uradno uporabljajo svoj jezik. Še enkrat je obsodil politiko umetnega razlaščenja, ki le škoduje prizadetim občanom v narodnostnem in socialnem smislu.

V slovenskem jeziku je začel tudi svetovalec PCI Mermolja. Naj ob koncu še dodamo, da je pri volitvah za odbornike prav predstavnik Slovenske skupnosti dr. Paulin odnesel najvišje število glasov (namreč 28).

GORIŠKA POKRAJINA

Malo kasneje, namreč v poznem večeru so isto soboto tudi rešili krizo na goriški pokrajini. Prišlo je do sporazuma med strankami DC, PSI, PSDI, PRI in SSK. Nova pokrajinska večina naj bi tako bila odraz podobne večine na goriški občini. Razlika je le v tem, da ima pokrajinska uprava pred seboj le še dobri dve leti delovanja, saj se bo zaključila spomladi leta 1983. Goriška občinska uprava pa bo trajala do leta 1985.

Novi predsednik goriške pokrajinske uprave je postal socialist prof. Silvio Cumpeta. V odboru imajo demokratjani tri mesta (tudi podpredsedniško), po enega odbornika pa imajo PSI, PSDI, PRI in SSK. Nova pokrajinska večina naj bi tako bila odraz podobne večine na goriški občini. Razlika je le v tem, da ima pokrajinska uprava pred seboj le še dobri dve leti delovanja, saj se bo zaključila spomladi leta 1983. Goriška občinska uprava pa bo trajala do leta 1985.

Tudi v pokrajinskem svetu se je pred izvolitvijo predsednika in odbora vnela daljša razprava. V njej je svetovalec Ferletičeva orisala stališče Slovenske skupnosti in prikazala pomen sedanje nove večine. Posebej je še zavrnila obtožbe komunističnih svetovalcev na račun sedanje izbire slovenske stranke, ki se je s svoje strani popolnoma zrela in odgovorno odločila za novo sodelovanje z ostalimi demokratičnimi strankami v prepričanju, da bo tako lahko stvarno nastopala za uresničitev pravic slovenske narodne skupnosti na Goriškem.

Rešitev krize in izvolitev izvršnih organov v obeh glavnih upravah na Goriškem pomeni vstop v novo fazo delovanja. Slovenska stranka, ki je sedaj prisotna v obeh strankah, ima gotovo pri tem nove naloge in odgovornosti. Njena izbira pa je izšla predvsem iz ene same politične smerice, namreč iz prepričanja, da s svojo neposredno prisotnostjo v obeh velikih krajevnih upravah lahko pozitivno pripomore k nadaljnjim reševanjem celotne manjšinske problematike.

Ob škofovih vizitacijah v slovenskih župnijah

G. nadškof je zaključil svoj obisk v Gorici

Škofov obisk ali vizitacija med slovenskimi verniki v Gorici je za nami. Za njen uspeh se je v Gorici veliko molilo in uspeh ni izostal. G. nadškof je izvedel vizitacijo, kakor je bilo vnaprej določeno. V nedeljo 28. septembra se je prvič srečal z našimi verniki med mašo ob 10. uri na Placuti. Nato so sledila druga srečanja.

V ponedeljek zvečer je prišel v cerkev sv. Ivana, kjer se je pogovoril z našimi verniki, ki so mu zastavili tudi različna vprašanja in izrazili svoje želje.

Ganljivo je bilo nadškofovo srečanje z bolniki v tork popoldne v Zavodu sv. Družine. Prišli so oz. pripeljali so se z avtomobili, ki so jih stavili na razpolago razni dobri Goričani. Napolnili so kapelo šolskih sester in potem dvorano ob kapeli pri zakuski in topli domači besedi. Srečni so bili bolniki in ostareli, srečen je bil tudi g. nadškof in vsi ostali z njim.

V četrtek zvečer je bilo v istem zavodu srečanje s predstavniki naših organizacij, župnijskega dušnopastirskega sveta in s slovenskimi redovnicami v Gorici. Prišle so iz obeh slovenskih hiš, namreč šolske sestre in sestre Čudodelne svetinje; prišle pa so tudi slovenske sestre iz zavoda Notre Dame. Tudi na tem srečanju se je g. nadškof porazgovoril z navzočimi, ki kot vodilni člani naših katoliških in cerkvenih organizacij nosijo veliko odgovornost za kulturno in tudi versko življenje med nami.

Naslednji dan v petek je bilo srečanje z mladino v mali dvorani Katoliškega doma. Mladi so prišli v lepem številu, čeprav bi jih lahko bilo še več. Predvsem so bili navzoči člani pevskega zbora »L. Bratuž« in pa skavti in skavtinje iz mesta. Pevci zbora »L. Bratuž« so g. nadškofa sprejeli s pesmijo, nakar je sledil nagovor g. nadškofa in zatem razgovor z mladimi. Ti so po prvih negotovostih začeli pogumno zastavljati svoja vprašanja in opombe. Bila je to koristna debata, ki gotovo ne bo šla mimo brez praktičnih sadov.

V soboto je bila v cerkvi sv. Ivana spravna pobožnost popoldne za otroke, zvečer pa za odrasle. Zaključek vizitacije je bil v nedeljo z mašo ob 9. uri v cerkvi sv. Ignacija. Naši ljudje so cerkev napolnili kot le redkokdaj. Nekdo je rekel: »Kar sem v Gorici, nisem še videl toliko slovenskih ljudi v cerkvi.« Med mašo je na koru pel združen pevski zbor pod vodstvom St. Jericija, pri orglah je bil A. Bratuž.

Petje je bilo na dostojni višini in je g. nadškof lahko slišal, da med nami še vedno živi krepko zborovsko petje. Med mašo je g. nadškof povedal nekaj misli. Med drugim je dejal tole:

Prepričan sem, da je v srečanjih, ki sem jih te dni imel z vašim občestvom, ki živi v Gorici, Bog obiskal svoje ljudstvo, mu govoril in podaril svojo milost.

V svojem obisku sem se srečal z otroki, z dijaki slovenskih šol, s starejšimi in bolniki, z duhovniki, z župnijskim svetom in drugimi pastoralnimi organizmi, s skupinami in vzgojnimi združenji.

V teh srečanjih sem bolje spoznal versko in pastoralno stvarnost slovenske krščanske skupnosti, ki živi v Gorici. V meni se dviga čustvo hvalečnosti Gospodu za živo vero, ki sem jo odkril med vami, za veliko zavzetost duhovnikov in njihovih sodelavcev, za iskreno pripravljenost mnogih laikov v raznih občestvenih dejavnostih, za veliko upanje, ki ga predstavlja vaša mladina. Lahko potrdim, da predstavlja ta pastirski obisk zgodovinski trenutek za navzočnost in življenje Slovencev v Gorici. Vaša navzočnost ne ruši, marveč bogati nujno edinost naše goriške Cerkve. Upoštevajoč vaše zahteve po priznanju materinega jezika in vseh versko-kulturnih dejstev in izročil, po katerih se izraža vaša osebnost, smo ustanovili pastirsko središče za Slovence, ki bivajo v Gorici, kot prvi korak k ustanovitvi slovenske osebne župnije.

Z ustanovitvijo pastoralnega središča je pastirska skrb za Slovence v mestu, do tedaj omejena v glavnem na nedeljsko bogoslužje in na priložnost za sveto spoved, prešla v širšo pastoralno dejavnost. V teh dneh mi je bilo dano izmeriti širino in globino te zavzetosti. Gre za prve in nelahke korake, s katerimi stopa vaša skupnost pod gorečim in odgovornim vodstvom msgr. Močnika.

Iz poročila, ki mi ga je pred obiskom izročil vaš župnik in ki povzema v glavnem izsledke ankete, na katero ste mnogi izmed vas odgovorili, se nam nudi slika vaše verske stvarnosti. Izkazuje se kriza vere, osip verske prakse, pomanjkanje po-

guma za krščansko pričevanje in podobno. Toda ob temnih obrisih duhovne stvarnosti, ki je lastna tako Slovincem kot Italijanom, se v vašem poročilu nudijo tudi svetle strani. V njih se kaže odprtost in pripravljenost slovenske krščanske skupnosti za sodelovanje v vseh škofijskih pobudah, ki jih narekujejo in navdihujejo zahteve II. vatikanskega cerkvenega zbora in znamenja časov. Zaupajoč v to vašo pripravljenost sem v srečanjih, ki sem jih imel z različnimi vašimi skupinami, nakazal nekatere točke, katerim bi morali posvetiti večjo pozornost in dejavnost. Naj jih ponovno priključim v spomin: skrb za poglobitev in poživitev bogoslužja, za razvoj kateheze, pritegnitev družin v pastoralno in katehetsko dejavnost, pripravljenost za sodelovanje v raznih župnijskih in škofijskih organizacijah, skrb za vzgojna združenja mladine, potreba verske izobrazbe s pomočjo teoloških tečajev, zavzetost za karitativno in misijonsko dejavnost, skrb za duhovne poklice, skrb za navzočnost v svetu dela, kulture, politične dejavnosti. Vem, da je to veliko. Ali zavzetost za vse to se istoveti z našim osebnim odgovorom Kristusovemu vabilu, ki se javlja v evangeliju. Brez iskrenega spreobrnjenja tega ne bomo zmogli.

Ob zaključku je g. nadškof rekel slovenskim duhovnikom: »Doživel sem nekaj novega.« Tudi slovenski verniki smo doživeli nekaj novega in sicer srečanje z nadškofom, ki ni bilo uradno, temveč prijateljsko in domače. Pri tem smo izpričali, da smo živ del goriške Cerkve in da želimo to ostati tudi vnaprej. Želimo še, da bi naš duhovni center pri Sv. Ivanu postal cerkveno polnopravna župnija, kot je izpovedal našo željo in naše pričakovanje škofov vikar msgr. Oskar Simčič.

Poleg tega je med tednom g. nadškof obiskal tudi slovenske osnovne šole in zavode. V Dijaškem domu je bil v petek popoldne in so ga toplo sprejeli.

Nadškofov obisk v osnovni šoli na Livadi

V petek 3. oktobra je g. nadškof Peter Cocolin obiskal tudi slovensko osnovno šolo na Livadi (ul. Brolo). Ker je bil ravnatelj zadržan drugje, ga je v imenu vsega učnega in neučnega osebja pozdravil učitelj Miro Lojk. V imenu otrok šole na Livadi in pevskih šole, ki gostuje v istem posloplju, mu je izrekla dobrodošlico učenska petega razreda, učenec prvega razreda pa je v imenu vseh poklonil nadškofu košek cvetja, lep slovenski šopek: rdeče nageljčke, rožmarin in rožmarin. Vsi učenci pa so nadškofu zapeli v zahvalo nekaj slovenskih pesmi.

G. nadškof se je nato v slovenščini z otroki prisrčno pogovarjal. Priporočal jim je, naj se pridno učijo in naj se imajo radi med seboj. Nato si je ogledal še nekaj prostorov te naše nove šole.

Msgr. Cocolin na obisku v slovenski šoli v ul. V. Veneto

V okviru obiska po slovenski mestni duhovnosti je se v petek 3. oktobra srečal goriški nadškof Peter Cocolin z učenci, starši in učitelji slovenske osnovne šole za južni del mesta v ulici V. Veneto. Prišel je v spremstvu dolgoletnega veroučitelja na tej šoli g. Cvetka Zbogarja. Učenci so ga sprejeli s pesmijo: zapeli so tri prisrčne pesmi (Navzgor se širi rožmarin, Veš, o Marija, Veseli ringaraja). Po prvi pesmi je učenec 5. razreda pozdravil gospoda nadškofa, učenka 2. razreda pa mu je poklonila šopek cvetja, nakar je v imenu staršev spregovoril predstavnik šolskega sveta dr. Karlo Brešan. Msgr. Cocolin se je učencem, učiteljem, staršem in dr. Brešanu zahvalil za topli sprejem in se dalj časa pogovarjal s prisotnimi, nakar se je poslovil. - G. R.

Izstopili so iz anglikanske Cerkve

Ko je anglikanska Cerkev sprejela sklep, da duhovniško posvečanje lahko prejmejo tudi ženske, je 63 severnoameriških anglikanskih duhovnikov in okoli tisoč navdanih vernikov objavilo, da izstopajo iz svoje Cerkve. Sedaj je Kongregacija za verski nauk obvestila predsednika škofovske konference v ZDA nadškofa v San Franciscu Johna Quinna, da morejo anglikanski duhovniki, ki vstopijo v katoliško Cerkev, še naprej opravljati duhovniško službo, čeprav so poročeni in jih ni treba še enkrat posvetiti.

Peta škofovska sinoda

V petek 26. septembra, kot smo poročali, se je v Vatikanu začela peta škofovska sinoda. Sv. mašo za začetek posvetovanj je daroval papež Janez Pavel II. v Sikstinski kapeli skupno s tremi podpredsedniki, ki bodo v njegovem imenu vodili delo sinode. Kaj je pravzaprav škofovska sinoda?

Na zadnjem koncilu se je močno poudarjala skupna odgovornost celotnega zbora škofov za usodo Cerkve. Zato je papež Pavel VI. ustanovil škofovske sinode. Lahko bi jih primerjali neke vrste parlamentu. V škofovski sinodi so namreč zastopani škofje vsega sveta. Škofje posameznih držav (škofijskih konferenc) izberejo iz svoje srede določeno število škofov, ki jih kot svoje zastopnike pošljejo na posvetovanje v Rim. Jugoslovanski škofje imajo pravico, da pošljejo dva zastopnika. Za sedanjo sinodo so izbrali tudi ljubljanskega nadškofa dr. Alojzija Suštarja. Njega je sv. oče poleg petih drugih imenoval za člana komisije za tisk, ki bo vsak dan poročala o delu sinode in odgovarjala časnikarjem na vprašanja. Zato dr. Suštar ne stanuje v Sloveniku, ampak v Vatikanu.

Škofovska sinoda se sestaja vsako tretje leto na približno enomesečno zborovanje. Razpravlja o vprašanju ali o vprašanjih, ki jih določi sv. oče. Sinoda pred

tremi leti je razpravljala o katehizaciji. Sedanja sinoda pa te dni razpravlja o krščanski družini. Sodeluje 216 sinodalnih očetov in 43 opazovalcev. Med opazovalci je 16 zakonskih parov in tudi misijonarka m. Terezija iz Kalkute.

Prvi teden so bila na sporedu skupna predavanja, kasneje pa se bodo udeleženci porazdelili v 12 delovnih skupin in sicer po jezikih. Zaključke posameznih delovnih skupin bodo potem pregledali na skupnih zasedanjih.

Osnovno listino za razprave je pripravila skupina strokovnjakov različnih narodnosti, ki so upoštevali napotke škofov vsega sveta. Delovna lista ima tri dele. V prvem delu govori o položaju družine v sodobnem svetu, v drugem delu govori o božjem načrtu s sodobno družino in v tretjem o dolžnostih in nalogah krščanskih družin. Za delo sinode vlada v svetu veliko zanimanje, saj bo razpravljala o izredno važnih vprašanjih.

Člani škofovske sinode potrebujejo pri svojem odgovornem delu božjo pomoč. Zato prosijo sv. oče vse vernike za molitveno pomoč. Kot vemo, je sestavljal celo posebno molitev za družine. Mesec oktober nam nudi lepo priložnost, da molimo za uspeh škofovske sinode.

S. Z.

Grmenje topov in eksplozije letalskih bomb so zajeli območje Perzijskega zaliva, kjer je Irak sprožil nesmiselno vojno zoper Iran v upanju, da bo spopad kratek in za Irak zmagovit. Toda razvoj dogodkov kaže, da je na obzoru dolga vojna izčrpanja

Volitve v Zahodni Nemčiji in Portugalski

V Zahodni Nemčiji bi nedeljske državnozbornske volitve lahko takole označili: socialdemokrati so v glavnem ohranili položaje, krščanski demokrati so krepko nazadovali, njih glasove pa so v glavnem pobrali liberalci, ki so tako močno pridobili na politični teži.

Socialdemokrati bodo imeli v novi poslanski zbornici 218 mest (+4), liberalci 53 (+14), krščanski demokrati pa 226 (-17). Vladna večina, to je povezava socialdemokratov z liberalci bo znašala 45 glasov. »Zelena stranka«, tj. stranka za zaščito okolja je prejela le 1,5%. Po nemškem volivnem zakonu pa prejme poslance le stranka, ki je preseгла 5% oddanih glasov.

Pravi zmagovalci so torej liberalci, stranka nemškega kapitala in svobodne trgovine, kar bo socialdemokrate prisililo, da bodo morali še bolj upoštevati njihove zahteve. Razumljivo zato, da slednji niso nad izidom volitev preveč navdušeni, čeprav bodo še naprej vodili državo. Veliko razočaranje pa vlada v vrstah Krščanske demokratične zveze in Krščanske socialne zveze, ki sta nastopili kot vedno do sedaj v povezavi. Izkazalo se je, da Franz Josef Strauss ni bil primerna osebnost, da bi pritegnil naprednejše volivce iz demokrščanskih vrst. Verjetno pomeni ta neuspeh politični zaton za Josefa Straussa ali pa razbitje koalicije krščansko usmerjenih strank.

Drugače pa so volitve potekle na Portugalskem. Tam je slavila zmago desno sredinska koalicija, ki jo vodi sedanji ministrski predsednik Francisco Sa Carneiro. Prejela je 133 mest (+5), njen glavni tekmeč republikanska fronta (v glavnem socialisti in nekateri socialdemokrati disidenti) pa komaj 73 (-1). Tudi komunisti so močno nazadovali. Predstavili so se kot Zveza združenega ljudstva in si zagotovili 40 sedežev (-7).

Portugalski volivci so s svojimi glasovi izpričali svojo željo po politični stabilnosti, ki je do sedaj ni bilo od vojaškega udara 25. aprila 1974 v državi. Nova vlada bo imela absolutno večino 8 glasov. Verjetno pa se bo ta večina še povečala za

OD TEDNA DO TEDNA

■ Dvanajst oseb je bilo ranjenih, ko je eksplodirala bomba v uradu letalske družbe Alitalia. Odgovornost za atentat je prevzela Tajna armenska osvobodilna armada. Atentat naj bi bil opozorilo italijanski vladi, ki je zaprla vse urade za izseljevanje Armeincev v Sev. Ameriko.

■ Protijudovski val je zajel pretekli teden Francijo, zlasti Pariz, kjer je bilo kar 6 antisemitskih atentatov. Najhušji se je zgodil pred sinogogo v Parizu, kjer so bile ob eksploziji ubite tri osebe, 12 pa ranjenih. Od teh je kasneje še ena umrla. V latinski četrti je eksplozija bombe hudo ranila nizozemsko turistko, kateri so morali odrezati obe nogi. V bližini Pariza so trije neznanci napadli Maročana judovske vere in ga ranili z nožem, v Metz u Lotaringiji je pa bila sinagoga pomazana s protijudovskimi gesli. Sv. oče Janez Pavel II. je bil med prvimi, ki je obsodil atentat v Parizu in izrazil sočutje za žrtvami. Dejal je, da so taka dejanja nevedna človeka, še manj pa kristjana. V Parizu živi močna judovska skupnost, ki šteje 600.000 članov.

■ Na kongresu laburistične stranke v Londonu je prevladalo levo krilo. Eden značilnih sklepov tega kongresa je takojšen izstop Vel. Britanije iz Evropske gospodarske skupnosti v primeru, da stranka pride na oblast. Vel. Britanija je stopila v EGS 1. maja 1973, ko so bili na oblasti konservativci. Dve leti nato so Britanci v veliki večini z ljudskim glasovanjem ta sklep potrdili.

■ V času, ko je bil predsednik Argentine peronist Héctor Cámpora, je Argentina stobila v blok neuvrščenih držav. Po zrušenju peronističnega režima je tudi vojaška vlada ostala zvesta tej usmerjenosti, čeprav so ji mnogi doma in v tujini očitali politično nedoslednost, saj vodi neuvrščene Kuba, ki je dejansko podaljšana roka Sovjetske zveze. Te dni pa je argentinski zunanji minister Pastor dejal, da je Argentina vzela v pretres svoje nadaljnje članstvo v gibanju neuvrščenih držav, češ da so nekatere članice izdale načela tega gibanja. Mišljena je seveda Kuba. Medtem so se tudi trije rodovi argentinskih oboroženih sil sporazumeli, da bo prihodnjopromlad nasledil v vodstvu republike sedanjega predsednika generala Videla 55-letni general v rezervi Roberto Viola.

S TRŽAŠKEGA

Politično-upravno stanje v devinsko-nabrežinski občini

Kot znano upravlja devinsko-nabrežinsko občino ponovno levičarski manjšinski odbor, ki ga podpira 7 svetovalcev PCI in eden od dveh svetovalcev PSI. Slovenski svetovalec PSI Srečko Colja se je namreč, v skladu z volilnim programom lastne stranke, izrekel proti upravni koaliciji, ki ne zajema SSK. Na dlani je torej, da stoji sedanja občinska uprava na izredno šibkih nogah in je lahko predvidevati, da bo težko preživela že prvo resno politično-upravno preizkušnjo, ki jo predstavlja glasovanje proračuna za leto 1981. Vse to pa postane še bolj očitno, če omenimo, da je SSK, ki je v prejšnji mandati dobil od zunaj podpirala manjšinski odbor PCI-PSI, zdaj začela z ostro opozicijo.

V politiki SSK v občini Devin-Nabrežina je torej prišlo do važnega premika, ki postane razumljiv, če pomislimo, da je SSK dejavno pristopila k povollnim pogajanjem za sestavo nove upravne večine, toda PCI in del PSI sta zavrnila vse njene zahteve. Tako je prišla odločna opozicija SSK od izraza že na prvih sejah novoizvoljenega občinskega sveta.

Ob vsem tem je treba zabeležiti še neko novost v devinsko-nabrežinskem političnem življenju. Opaziti je namreč zadnje čase neko podtalno podpiranje novega odbora s strani krajevne DC. To je prišlo prvič do izraza že na volitvah novega župana, saj je bil izvoljen komunist Škerk samo zato, ker DC (namenoma?) ni kandidirala starejšega svetovalca kot je Škerk sam. (Poslanec Škerk je namreč prejel prav toliko glasov kot kandidat DC, bil je pa izvoljen zato, ker je bil njegov protikandidat po letih mlajši.) Podtalna podpora novega odbora s strani DC pa je postala že kar očitna na zadnji seji občinskega sveta, ki je bila v petek 3. oktobra in na kateri so bili odobreni nekateri važni sklepi z odločilnim glasom svetovalcev DC.

Rekli smo že, da je sedanje politično-upravno stanje v devinsko-nabrežinski občini krhko in da bo zelo verjetno že v kratkem prišlo do večjih sprememb. Spričo nove neznanke, ki jo predstavlja DC, pa še ni docela jasno, v katero smer se bodo stvari zasukale.

Izredno uspela podpisna akcija

Sami pobudniki podpisne akcije za referendum proti splavu so bili presenečeni nad množičnim odzivom italijanskih volivcev na poziv »Gibanja za življenje«, da dajo svoj podpis v podporo te pobude. V teku dobrih treh tednov je bilo tako zbranih nad dva milijona podpisov.

Prvi referendum, da se zakon o splavu sploh odpravi, je prejel 2.246.323 podpisov, drugi, minimalni, ki dovoljuje splav iz zdravstvenih razlogov, pa 2.245.150 podpisov. Zanimivo je videti, kako so se odzvale na podpisno akcijo posamezne dežele: Lombardija 601.000 podpisov, Benečija in Furlanija 429.000, Kampanija, Apulija in Bazilikata skupaj 200.000, Toskana 200.000, Sicilija in Kalabrija 170.000; Piemont in Aosta 124.000, Lacij 130.000, Emilia-Romagna in Marke 100.000, Ligurija 63.000, Sardinija 50.000, Abruci in Molise 40.000, Umbrija 30.000.

Carlo Casini, sodnik in poslanec za Firenze, eden od ustanoviteljev »Gibanja za življenje« je ob objavi teh števil dejal: »Bolj kot zmagati pri referendumu nas preveča želja, da prepričamo ljudi in politične sile o prvenstveni vrednosti življenja.«

Razdajanje samega sebe je pogoj za življenje (Ernest Hello).

Dan sv. Benedikta v Štivanu

Po razdejanju, ki ga je samostan v Štivanu pretrpel s strani Obrov, je bil obnovljen za časa naselitve Longobardov. Postal je znova versko žarišče. Po duhu in navodilih sv. Benedikta so štivanski menihi kot misijonarji versko in kulturno oblikovali naše prednike tako globoko in temeljito, da so — čeprav majhen narod po številu — imeli vedno dovolj moralne moči in življenjske sile kljubovati skozi stoletja vsem zunanjim sovražnim silam in se ohraniti do danes slovenske in verne.

Iz tega časa je znani zgodovinski dokument, ki ga hranijo v muzeju v Cedadu, knjiga evangelijskega Codex Aquileiensis, ki ima na robu strani napisanih mnogo (280) imen romarjev, med njimi tudi ime bolgarskega kralja Mihaela, slovenskih knezov Pribine in Koclja itd. Ta imena so bila napisana v času med 8. in 10. stoletjem. Iz Štivanja je bil prenesen v kraj Belligna pri Ogleju, od tam pa v Cedad.

Samostan in cerkev sta bila znova porušena leta 902 ob navalu poganskih Madžarov. Štivan je pač na poti, ki veže vzhodne dežele z Italijo. Stara rimska cesta (via Gemina) se je tu delila v cesto, ki je peljala v Istro in v cesto, ki je vodila v Panonijo.

Štivanski prehod ali štivanska vrata so bila tekom zgodovine priča nešteti mimo-hodov in bojev najrazličnejših vojsk in so ti kraji vedno trpeli pustošenje in uničevanje (zadnje v času prve svetovne vojne).

Leta 1112 se je zgodilo nekaj posebnega, kar je dalo nov zagon in novo življenje benediktinskemu samostanu v Štivanu. Našli so relikvije, ki so bile skrite celih 500 let. Zgodovinar Kandler pravi, da je bila leta 1112 pri Timavi bitka med istrskim markozem Engelbertom in patriarhovo vojsko. Ob bitki je bilo porušeno še tisto, kar je stalo pokonci od cerkve in samostana. Zmagovalec patriarh Vodolricus je sklenil popraviti cerkev in obnoviti samostan. Pri obnovitvenih delih cerkve (bila je seveda to še vedno stara cerkev, zidana na temeljih prve praksičanske cerkve) so našli zgoraj omenjene relikvije, last oglejskih patriarhov.

Ze za časa Frankov (10. stol.) so patriarhi podredili štivanski samostan benediktinski opatiji v kraju Belligna pri Ogleju; najbrž se je to zgodilo v času, ko je bilo češčenje sv. Martina na višku in se je širilo tudi po naših krajih. Samostan v Belligni je bil namreč posvečen svetemu Martinu.

Obnovljeno cerkev in samostan je patriarh znova izročil v oskrbovanje benediktinskemu opatu Janezu v samostanu sv. Martina v Belligni. Nekaj redovnikov naj bi stalno živelo v Štivanu za duhovno

oskrbo vernikov in tudi zato, ker je bil kraj bolj zdrav kakor Belligna. V tem času (letnica ni znana) je Štivan prešel pod svetno oblast (laični patronat).

Samostan v Belligni je dobil v dar Mavhinje in Opatje selo, da bi lažje vzdrževal samostan v Štivanu. Kasneje je prišlo do preprirov zaradi patronata med devinskim grofom Ugonom in opatom iz Belligne, ki je vso zadevo predložil v rešitev v Rim papežu Nikolaju IV. Zadeva je bila rešena leta 1290. Samostan je bil priključen samostanu sv. Martina v Belligni kot ekspozitura (kaplanija), patronat nad ustanovo in majhno cerkvijo pa je ostal devinskim grofom, ki ga imajo še danes.

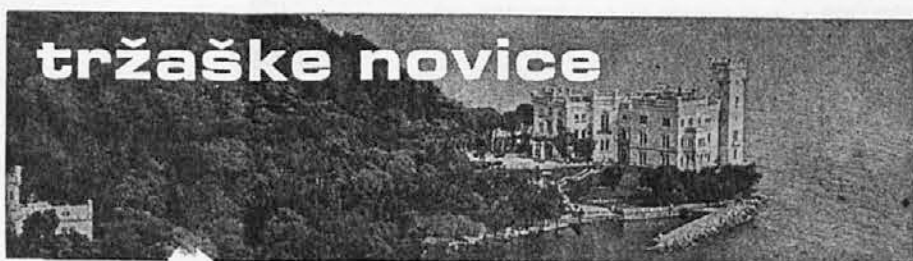
Ne vemo, do kdaj so benediktinci iz Belligna še upravljali osiroteli samostan v Štivanu, morda do leta 1450, ko je bil s papeškim odlokom ukinjen tudi samostan sv. Martina v Belligni. Ostala je le znamenita gotska cerkev, zidana na večkrat obnovljeni stari cerkvi sv. Janeza.

Prelepi prezbiterij je iz 14. stoletja, zidali so ga devinski grofje Walsee. Ladja cerkve je iz leta 1519, sezidal jo je devinski grof Janez Hofer. Zvonik je iz leta 1642, dal ga je napraviti devinski grof iz družine Torre.

V prvi svetovni vojni je bila cerkev do tal porušena; kar je ostalo od nje in je bilo še porabnega (stranski oltarji), so po prvi vojni raznesli na vse strani. Leta 1955 je bila cerkev znova restavrirana. Sedaj služi kot bogoslužni prostor za novoustanovljeno župnijo sv. Marka ob Timavi.

Kakor so nekoč na praznik sv. Resnjega Telesa in na praznik sv. Janeza Krstnika prihajali duhovniki in verniki iz Dobrek, iz Jamelj, iz Opatjega sela in Kostanjevice, Temnice in Brestovice, iz Mavhinj, Sempolaja in Nabrežine na slovesno praznovanje, tako naj se tudi v nedeljo 19. oktobra ob 15. uri stečejo v Štivan po duhovnikov in vernikov Goriške in Tržaške, da se tam skupno Bogu zahvalimo za dar svete vere in mu tam predložimo naše prošnje v molitvi in petju.

I. K.

Srečanje slovenske tržaške Cerkve s svojim škofom

Na pobudo slovenskega pastoralnega urada bo v ponedeljek 20. oktobra ob 20.15 v prostorih Slovenske prosvete v ulici Donizetti 3 srečanje vseh predstavnikov slovenske tržaške Cerkve s škofom Bello-mijem.

Skofijsko zborovanje je sprožilo plaz problemov, ki zaslužijo najprej našo skupno pozornost ter večjo odgovornost v sodelovanju. Nove realnosti v škofiji dobivajo jasnejši obraz, niso pa monopol duhovnikov.

Zdi se, da smo prehitro pozabili na dogodek, ko se pred časom zbrali v cerkvi sv. Marije Velike »veliki volivci« kot predstavniki vseh župnij in organizacij ter izvolili iz svoje srede predstavnike za pastoralni svet, ki je laični parlament ob škofu.

Po tisti izvolitvi, kaj je bilo storjenega? kako napreduje nova smer škofijskega zborovanja, če sploh napreduje?

Za vse to moramo dati odgovor javnosti. Toda ta odgovor naj prinese obenem nov pozitivni korak k rasti verske prenove med nami. Vsakdo naj se smatra za povabljenega na to srečanje. Vsakdo naj posluša in če se mu zdi primerno, naj se oglasi in potem iznese te misli pred svojo skupnostjo. Škofova beseda nam bo v veliko oporo. - D. J.

Delegacija SSK pri prefektu

V četrtek 2. oktobra je tržaški prefekt in vladni komisar za deželo Furlanijo-Juljsko krajino dr. Marrosu sprejel delegacijo Slovenske skupnosti, ki jo je vodil pokrajinski tajnik dr. Harej.

Glavna tema razgovora je bila šolska problematika, ki je povezana z začetkom novega šolskega leta in je zato posebno aktualna in pereča. Delegacija je prefektu

manjše hibe. Za dobro in domače počutje v tujini pa so pripomogli naši prijazni Slovenci, saj bi sicer od ošabnih in nevljudnih Dunajčanov kaj malo zvedeli. Kako nam je bilo prijetno, ko smo stopili v recepcijo penzionov Korotan in Koper, skoraj v središču samega Dunaja, in so nas tam pozdravili veseli slovenski obrazi! Ta dva penziona, kjer smo spali štiri noči, odlično upravlja p. Ivan Tomažič, doma z Brkinov.

Pri tem delu pa mu občasno pomagajo slovenski študentje, ki prihajajo na razne kongrese. Izmed teh študentov nam je pater izbral tudi vodiča Vinka Rajšpa, doma iz Sv. Lenarta pri Mariboru. Ta fant, ki je doštudiral zgodovino na ljubljanski univerzi, nam je bil pravi nadangel Rafael po dunajskih ulicah. Ogledali smo si vse, kar se pač v treh dneh ogledati da: od najznamenitejših cerkva, umetnostnih in zgodovinskih spomenikov, Hofburga, cesarske palače Schönbrunn, do Donauthurna, Praterja, zakladnice, griča Kahlenberga. Nobeno vprašanje o mestu, arhitekturi, zgodovini ni ostalo brez odgovora; na vse nam je Vinko z veseljem odgovarjal.

Slovo od Dunaja pa smo vzeli v prijetni, karakteristični gostilni v Grinzingu, ob kozarcu zelo prijetnega, a po ceni krepko »slanega« vina, ob smehu in slovenskem petju. Za sklep izleta pa smo porotali v Mariazell, kjer smo tudi srečali mariborske romarje, ter z njimi skupno darovali sv. mašo. Tudi tu je zadonela slovenska pesem in žela polno uspeha. Vrnili smo se domov trdno odločeni, da se morajo takšni izleti še ponavljati, če prej ne, pa čez leto dni. - C. S.

Upadanje obiska nedeljske maše na Slovaškem

Na Slovaškem, tej izrazito katoliški deželi, vedno bolj upada število tistih, ki se udeležujejo nedeljske službe božje. To se pozna zlasti pri otrocih. To je posledica ateistične vzgoje v šolah, kjer učitelji redno sprašujejo otroke, če so bili v nedeljo pri maši. Poleg tega obstajajo »nadzorovalne brigade«, ki opazujejo, kdo gre v cerkev. Mnogi starši se zato bojijo pošiljati svoje otroke k nedeljski maši.

prikazala glavne boleče točke, ki ovirajo redni potek šolskega življenja na slovenskih šolah, med katerimi je zlasti še nedokončana nadgradnja četrtega nadstropja liceja »F. Prešeren« in z njo povezani problemi na obeh prizadetih šolskih zavodih; dalje vprašanje ugotavljanja poznanja slovenskega jezika pri pomožnem in učnem osebju, neuporabnost telovadnice na učiteljski »A. M. Slomšek« pri Sv. Ivanu, prevoz učencev iz nekaterih krajev do obvezne srednje šole ter dijakov višjih srednjih šol in problem v zvezi z zasedbo telovadnice na slovenski osnovni šoli na Katinari po italijanskem razredu.

Prefekt dr. Mario Marrosu je prislunil obrazložiti prikazanih problemov ter s tem v zvezi zagotoviti svoje zanimanje in posredovanje.

Koncert pri Sv. Ivanu v Trstu

V nedeljo 5. oktobra je pevski zbor »M. Kogoj« imel v gosteh Mladinski zbor Glasbene Matice iz Trsta. Res, lepšega začetka pevske sezone si nismo mogli zamisliti, kajti občuteno petje in svežina mladih glasov nas je prevzela in pustila tako globok vtis, da bo težko pozabiti ta pomemben dogodek.

Koncert je bil v Marijinem domu pri Sv. Ivanu v Trstu. V mali, a zelo akustični dvorani so se zvrstile skladbe znanih in manj znanih, starih in modernih skladateljev. Prvi del, ki se je začel z Vrabčev »Zdravljico«, je bil posvečen umetni pesmi; v drugem delu pa so mladi izvajali priredbe narodnih pesmi.

Pod zanesljivo in sposobno roko mladega dirigenta Stojana Kureta je zbor, četudi v nekoliko okrnjeni zasedbi, odpel svoj program brezhibno in disciplinirano. Temu je še dodal milino, nežnost in tenkočutnost, ki so značilne za našo narodno pesem. V tem zboru se čuti veliko veselja ter ljubezni do petja in vsa čast gre, poleg dirigentu in pevcom, tudi staršem, ki to ljubezen vzpodbujajo, zavedajoč se važnosti obstoja takega zbora, ki daje čast našemu mestu in sploh vsem Slovincem v zamejstvu.

Hvaležni smo Glasbeni Matici iz Trsta, ki nam je omogočila ta izvrstni začetek pevske sezone, kakor tudi poslušalcem, ki so napolnili dvorano in z burnim ploskanjem dali svoje priznanje. Mladinskemu pevskemu zboru Glasbene Matice in njegovemu dirigentu Stojanu Kuretu pa želimo, da bi z nadaljnjim delom in s prizadevanjem želi vedno nove uspehe.

Pevski zbor »Marij Kogoj« iz Trsta

Dekliški zbor »Devin« gost na Koroškem

V začetku septembra je dekliški zbor »Devin« začel s pripravami na novo sezono. Zbor je okrepilo nekaj novih članic, kar je pozitivno vplivalo na vzdušje pevki, ki so navdušeno začele z delom. Redne vaje so se začele precej zgodaj, kajti na pramu je bilo gostovanje na Koroškem, ki ga je organiziralo KPD »Planina« iz Sel s sodelovanjem Krščanske kulturne zveze.

V nedeljo 28. septembra so se dekleta že zgodaj zjutraj odpeljala iz Devina. Na avstrijski meji sta jih čakala Nužej Tolmajer, tajnik Zveze, in Marija Legiša, devinska pevka, ki se študijsko mudi na Koroškem in ima precej zaslug pri organiziranju tega gostovanja. Dekleta so najprej obiskala vas Sveče, kjer so sodelovala s krajevnim moškim zborom pri maši, ki je bila deloma v slovensčini in deloma v nemščini. Po kosilu je zbor obiskal akademskega kiparja Franceta Goršeta in si ogledal njegovo bogato galerijo. Nato so se dekleta odpeljala v Celovec, kjer so si ogledala znameniti Minimundus, celovškega zmaja na glavnem trgu pred občinsko palačo in stavbo Mohorjeve družbe.

Pod večer so pevke prišle v Sela. Tam so se najprej srečale s krajevnim župnikom g. Antonom Matkom, ki jih je seznanil s političnim in kulturnim delovanjem koroških Slovencev s posebnim poudarkom na stanje v tej najbolj slovenski občini na Koroškem. Problemi so precej podobni tistim, ki jih imamo mi Slovenci, ki živimo v Italiji.

Dekliški zbor je nastopil ob 20. uri v farnem domu. Dekleta so stopila na oder kar trikrat in zapela vsaki štiri pesmi. Nastopil je tudi moški zbor SPD »Kočna«

iz Sveč pod vodstvom dr. Antona Feiniga. Poseben uspeh je žela pesem »Oj Dobrodob« v Prelovčevi priredbi, ki so jo dekleta zaradi burnega ploskanja ponovno zapela.

Po nastopu je sledilo srečanje z že prej omenjenim zborom ter organizatorji tega gostovanja. Poslovilne besede je izrekel predsednik KPD »Planina« Marjan Olip, ki je izrazil željo, da bi se stiki med Selami in Devinom utrdili in da bi se kralju spet srečali. Isto željo in zahvalo za prisrčni sprejem so izrazile tudi devinske pevke.

K. L.

Pet let agencije »Alpe-Adria«

1. oktobra je agencija »Alpe-Adria« proslavila že peto leto delovanja. V Časnikarskem krožku je v torek 30. septembra ravnatelj Bogo Samsa podal ob spremstvu Sergija Premruja in Brede Pahor obširen obračun z raznimi podatki. Objavljenih je bilo 9.000 vesti z različnimi prispevki in tudi razni dokumentarji, kar predstavlja nad 200 ur predvajanj.

Se vse premalo se zavedamo pomena te ustanove, ki mora biti izraz celotne slovenske skupnosti v zamejstvu. Četverica časnikarjev, poleg majhnega števila tehnikov je za celotni obseg dela vse premalo, zato je poleg kvalitetnega izboljšanja nujno potrebno povečanje števila osebja. Naš slovenski življenjski poln kulturnih, političnih, socialnih in drugih družbenih dogodkov, zato zasluži, da ima svoj celotni odmev na televiziskem zaslonu. Poleg tega obstaja v našem zamejskem življenju še ena komponenta, to je verska, katero je do sedaj, po pravici povedano, agencija »Alpe-Adria« povsem prezrla. Zato si želimo, da bi ji v bodočnosti primerno sledila. - d. j.

★

Seja deželnega tajništva SSK

V petek 3. oktobra se je v Jamljah sestalo deželno tajništvo Slovenske skupnosti. Na dnevnem redu je bil najprej pregled političnega položaja v državi, ki ga označujeta nepričakovana vladna kriza in socialna ter sindikalna napetost ter razmere v deželi Furlaniji-Juljski krajini.

Deželno tajništvo izraža zadovoljstvo, da so se v krajevnih upravah v Gorici in Krmini, na področju, kjer živijo Slovenci, osnovala potrebne večje, v katerih bodo sodelovali tudi njihovi izvoljeni predstavniki. To neposredno prisotnost SSK kot narodnoobrambne manjšinske politične stranke ocenjuje deželno tajništvo kot pozitiven premik v našem političnem prostoru, kar hkrati dokazuje, da so bili premagani razni predsodki in nasprotovanja neposredni udeležbi manjšinskih predstavnikov v izvršnih javnoupravnih telesih.

Posebno pozornost je deželno tajništvo posvetilo šolskim problemom, zlasti zahtevi staršev in drugih šolskih dejavnikov po ponovnem odprtju slovenske šole v Ronkah, za katero se je prijaviло že 7 otrok, torej več kot dovolj po obstoječih predpisih, medtem ko občina zagotavlja ustrezne prostore. Zaradi tega SSK odločno podpira zahtevo po ponovnem odprtju naše šole v Ronkah in je pripravljena podpreti vse zadevne pobude.

Nadaljnji del seje je deželno tajništvo SSK posvetilo poročilu o delovanju delovnega odbora v okviru posebne mešane komisije pri predsedstvu vlade v Rimu za proučevanje problemov slovenske manjšine v Italiji.

Deželno tajništvo je še določilo datum deželnega kongresa stranke, ki bo 15. in 16. novembra letos.

■ V soboto 3. oktobra opoldne je prišlo na Poljskem do enourne stavke, ki so jo oklicali neodvisni sindikati »Solidarnost« kot opomin vladi, ki da vse prepočasno uresničuje sporazum s stavkajočimi. Poljski tisk je voditelj novih sindikatov opozoril, naj bodo strpni, kajti nove stavke dajejo prav tistim, ki niso bili za miroljubno rešitev krize in trdijo, da je bil sporazum velika napaka, ker vodi v kapitulacijo oblasti in v anarhijo. Novi glavni tajnik delavske partije Stanislaw Kania pa je dejal, da »Poljska ne bi preživela nove tovrstne krize.«

Sorodnike in prijatelje

PETRA ŠTOKE

obveščamo, da je bil prenesen v družinsko grobnico na kontovskem pokopališču, kjer je našel svoj dokončni mir.

Maša zadušnica bo 22. oktobra v kontovskemu cerkvi.

Kontovel, 4. oktobra 1980

Svojec

Viljem Žerjal - 25 let duhovnik

V petek 10. oktobra bo poteklo 25 let, odkar je bil v cerkvi zavoda Germanicum v Rimu posvečen v duhovnika g. Viljem Žerjal. Dva dni pozneje je daroval novo mašo v cerkvi Marijinega imena na Trajanovem trgu. Pridigal mu je nadškof dr. Alojzij Fogar.

G. Viljem Žerjal izhaja iz številne družine in se je rodil v Pliskovici na Krasu leta 1929. Oče je bil čevljar in se je z družino preselil v Trst, kjer je potem vsa družina živela pri Sv. Ivanu.

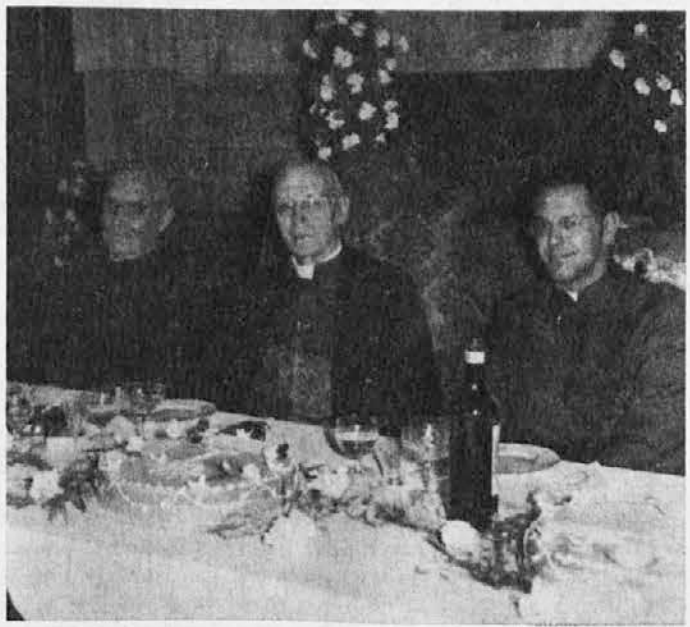
G. Vili je študiral v Kopru in v Gorici, a poslali so ga še v Rim, kjer je kot gojonec zavoda Germanicum opravil filozofske in teološke študije na Gregorijanski univerzi. Dosegel je licenciat iz teologije, do doktorata pa ni mogel, čeprav mu je manj-

kalo le malo, ker ga je škof leta 1957 poslal za kaplana na Opčine, kjer je ostal dve leti. Od 1959 do 1968 je bil kaplan v Barkovljah. Od junija 1968 je zopet na Opčinah, kjer je avgusta 1969 postal župnik.

V vseh teh letih je bil tudi katehet: najprej na osnovnih šolah, potem tudi na srednjih. Od 1968 je katehet samo na liceju »F. Prešeren«.

Zivljenjska in duhovniška pot g. Žerjala ni bila lahka: postavljen je bil pred težke preizkušnje. Njegova dobrota, predanost poklicu in vztrajnost so mu pomagale, da je vedno vestno opravil svoje dolžnosti.

Ob duhovniškem prazniku mu iskreno čestitamo in mu želimo obilo božjega blagoslova pri nadaljnjem delu!

Viljem Žerjal na dan svojega duhovniškega posvečenja 10. oktobra 1955 v Rimu. Na levi asistent za slovanske pokrajine pri jezuitskem redu Anton Prešeren, v sredi nadškof dr. Alojzij Fogar, na desni sedanji jublant

V nedeljo 19. oktobra ob 15. uri Dan sv. Benedikta v Štivanu. Zahvalimo se za dar sv. vere!

